

Ayrık Matematik

Çizgeler

H. Turgut Uyar Ayşegül Gençata Yayımlı Emre Harmancı

2001-2013

1 / 160

Konular

Çizgeler

Giriş
Bağıllılık
Düzlemsel Çizgeler
Çizgelerde Arama

Ağaçlar

Giriş
Köklü Ağaçlar
İkili Ağaçlar
Karar Ağaçları

Ağırlıklı Çizgeler

Giriş
En Kısa Yol
En Hafif Kapsayan Ağaç

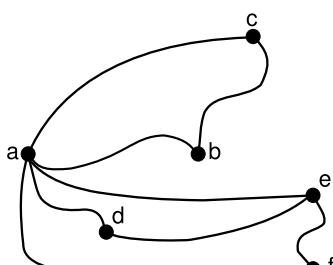
Çizge Örneği

Düğümler: {1,2,3,4}

Ayrıtlar: (1,2),(2,3)

4. düğüm yalıtılmış

Örnek

$$\begin{aligned}V &= \{a, b, c, d, e, f\} \\E &= \{(a, b), (a, c), \\&\quad (a, d), (a, e), \\&\quad (a, f), (b, c), \\&\quad (d, e), (e, f)\}\end{aligned}$$

5 / 160

Lisans

©2001-2013 T. Uyar, A. Yayımlı, E. Harmancı

You are free:

- ▶ to Share – to copy, distribute and transmit the work
- ▶ to Remix – to adapt the work

Under the following conditions:

- ▶ Attribution – You must attribute the work in the manner specified by the author or licensor (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- ▶ Noncommercial – You may not use this work for commercial purposes.
- ▶ Share Alike – If you alter, transform, or build upon this work, you may distribute the resulting work only under the same or similar license to this one.

Legal code (the full license):

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

2 / 160

Çizgeler

Tanım

çizge: $G = (V, E)$

- ▶ V : **düğüm** kümesi
- ▶ $E \subseteq V \times V$: **ayrıtlar** kümesi

- ▶ $e = (v_1, v_2) \in E$ ise:

- ▶ v_1 ve v_2 düğümleri e ayrıtlının *uçdüğümleri*
- ▶ e ayrıtları v_1 ve v_2 düğümlerine *çakışık*
- ▶ v_1 ve v_2 düğümleri *bitisik*

- ▶ hiçbir ayrıtlın çakışmadığı düğüm: *yalıtılmış düğüm*

4 / 160

Yönlü Çizgeler

Tanım

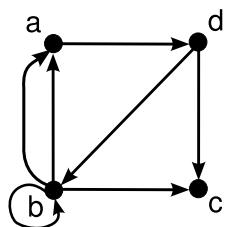
yönlü çizge: $D = (V, A)$

- ▶ $A \subseteq V \times V$: **yay** kümesi
- ▶ **başlangıç** ve **bitiş** düğümleri

6 / 160

Yönlü Çizge Örneği

Örnek

7 / 160

Çoklu Çizgeler

Tanım

koşut bağlı ayrıtlar: aynı iki düğüm arasındaki ayrıtlar

tek-çevre: aynı düğümde başlayan ve sonlanan ayrıt

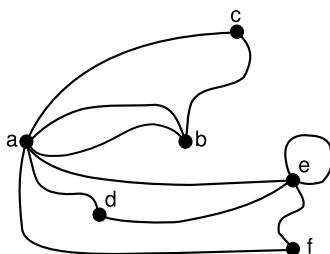
yalın çizge: koşut bağlı ayrıt ya da tek-çevre içermeyen çizge

çoklu çizge: yalın olmayan çizge

8 / 160

Çoklu Çizge Örneği

Örnek

- ▶ koşut bağlı ayrıtlar:
(a, b)
- ▶ tek-çevre:
(e, e)

9 / 160

Altçizge subgraph

Tanım

$G' = (V', E')$ çizgesi $G = (V, E)$ çizgesinin bir **altçizgesi**:

- ▶ $V' \subseteq V$
- ▶ $E' \subseteq E$
- ▶ $\forall (v_1, v_2) \in E' \quad v_1, v_2 \in V'$

10 / 160

Gösterilim

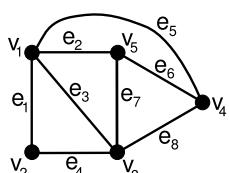
- ▶ **çakışıklık matrisi:**
 - ▶ satırlara düğümler, sütunlara ayrıtlar
 - ▶ ayrıt düğümde çakışıksa 1, değilse 0
- ▶ **bitişiklik matrisi:**
 - ▶ satırlara ve sütunlara düğümler
 - ▶ hücrelere düğümler arasındaki ayrıt sayısı

11 / 160

Çakışıklık Matrisi Örneği

Incidence Matrix

Örnek

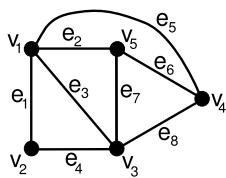

	e ₁	e ₂	e ₃	e ₄	e ₅	e ₆	e ₇	e ₈
v ₁	1	1	1	0	1	0	0	0
v ₂	1	0	0	1	0	0	0	0
v ₃	0	0	1	1	0	0	1	1
v ₄	0	0	0	0	1	1	0	1
v ₅	0	1	0	0	0	1	1	0

12 / 160

Bitişiklik Matrisi Örneği adjacency matrix

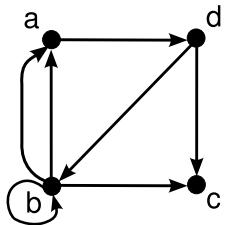
Örnek

	v_1	v_2	v_3	v_4	v_5
v_1	0	1	1	1	1
v_2	1	0	1	0	0
v_3	1	1	0	1	1
v_4	1	0	1	0	1
v_5	1	0	1	1	0

Bitişiklik Matrisi Örneği

Örnek

$$\begin{aligned} g(a) &= 2, \quad c(a) = 1 \\ g(b) &= 2, \quad c(b) = 4 \\ g(c) &= 2, \quad c(c) = 0 \\ g(d) &= 1, \quad c(d) = 2 \\ E &= 7 \end{aligned}$$

	a	b	c	d
a	0	0	0	1
b	2	1	1	0
c	0	0	0	0
d	0	1	1	0

Kerte derece

Tanım

kerte: düğüme çıkışan ayrıtların sayısı

Teorem

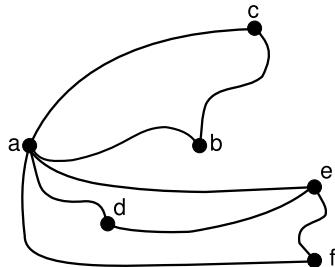
v_i düğümünün kertesi d_i olsun

$$|E| = \frac{\sum_i d_i}{2}$$

13 / 160

Kerte Örneği çizgenin derece değeri

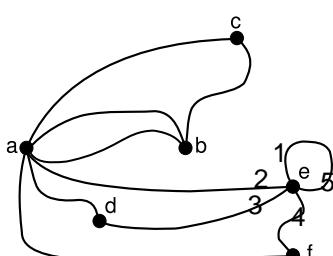
Örnek (yalın çizge)

$$\begin{aligned} d_a &= 5 \\ d_b &= 2 \\ d_c &= 2 \\ d_d &= 2 \\ d_e &= 3 \\ d_f &= 2 \\ \text{Toplam} &= 16 \\ |E| &= 8 \end{aligned}$$

Kerte Örneği

Örnek (çoklu çizge)

$$\begin{aligned} d_a &= 6 \\ d_b &= 3 \\ d_c &= 2 \\ d_d &= 2 \\ d_e &= 5 \\ d_f &= 2 \\ \text{Toplam} &= 20 \\ |E| &= 10 \end{aligned}$$

15 / 160

Yönlü Çizgelerde Kerte

► kerte ikiye ayrılır

- giriş kertesi: d_v^i
- çıkış kertesi: d_v^o

► giriş kertesi 0 olan düğüm: kaynak source
► çıkış kertesi 0 olan düğüm: kuyu sink

$$\sum_{v \in V} d_v^i = \sum_{v \in V} d_v^o = |A|$$

17 / 160

18 / 160

$$\begin{aligned} \sum_{v \in V} \deg(v) &= \sum_{e \in E} \deg(e) = 2|E| \\ \sum_{v \in V} \deg(v) &= \sum_{e \in E} \deg(e) = 2|E| = 2 \cdot \sum_{v \in V} \deg(v) \end{aligned}$$

Kerte

Teorem

Yönsüz bir çizgede kertesi tek olan düğümlerin sayısı çifttir.

Tanıt.

- ▶ t_i : kertesi i olan düğümlerin sayısı
 $2|E| = \sum_i d_i = 1t_1 + 2t_2 + 3t_3 + 4t_4 + 5t_5 + \dots$
 $2|E| - 2t_2 - 4t_4 - \dots = t_1 + t_3 + \dots + 2t_3 + 4t_5 + \dots$
 $2|E| - 2t_2 - 4t_4 - \dots - 2t_3 - 4t_5 - \dots = t_1 + t_3 + t_5 + \dots$
- ▶ sol yan çift olduğuna göre sağ yan da çifttir

□

Düzenli Çizgeler

regular graphs

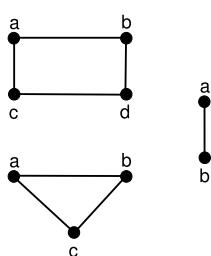
Tanım

düzenli çizge: bütün düğümlerin kertesi aynı

- ▶ n -düzenli: bütün düğümlerin kertesi n

Düzenli Çizge Örnekleri

Örnek

19 / 160

20 / 160

Tam Bağlı Çizgeler

Tanım

$G = (V, E)$ çizgesi tam bağlı:

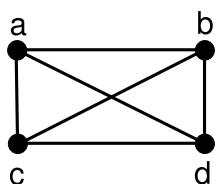
- ▶ $\forall v_1, v_2 \in V \ (v_1, v_2) \in E$
- ▶ her düğüm çifti arasında ayrıt var
- ▶ K_n : n düğümlü tam bağlı çizge

21 / 160

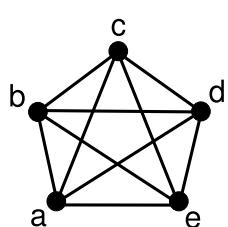
22 / 160

Tam Bağlı Çizge Örnekleri

Örnek (K_4)

Örnek (K_5)

hepsinin $n-1$ tane kertesi var

23 / 160

24 / 160

İki Parçalı Çizgeler

Tanım

$G = (V, E)$ çizgesi iki parçalı:

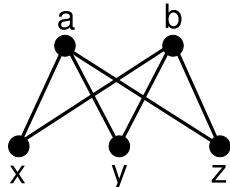
- ▶ $\forall (v_1, v_2) \in E \ v_1 \in V_1 \wedge v_2 \in V_2$
- ▶ $V_1 \cup V_2 = V, V_1 \cap V_2 = \emptyset$
- ▶ tam bağlı iki parçalı: $\forall v_1 \in V_1 \ \forall v_2 \in V_2 \ (v_1, v_2) \in E$
- ▶ $K_{m,n}$: $|V_1| = m, |V_2| = n$

planar: düzlemsel

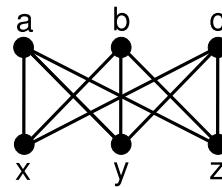
İzomorfizm, iki matematiksel yapı arasında işlemleri ve ilişkileri koruyan bire bir ve örten bir eşleme bulunması durumudur.

Tam Bağlı İki Parçalı Çizge Örnekleri

Örnek ($K_{2,3}$)

Örnek ($K_{3,3}$)

İzomorfizm

Örten: Her y kapsanmalı

Birebir: Her y için sadece 1 x değeri

Tanım

$G = (V, E)$ ile $G^* = (V^*, E^*)$ çizgeleri izomorifik:

- ▶ $\exists f : V \rightarrow V^*$ $(u, v) \in E \Rightarrow (f(u), f(v)) \in E^*$
- ▶ f birebir ve örten
- ▶ G ile G^* aynı şekilde çizilebilir

planar=düzlemsel

https://en.wikipedia.org/wiki/Graph_isomorphism

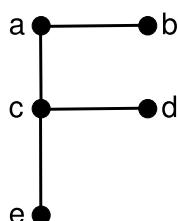
Graph is planar since no link is overlapping with another.
Graph is non-planar since many links are overlapping

25 / 160

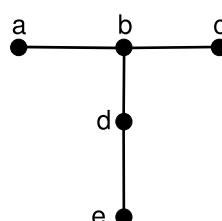
26 / 160

İzomorfizm Örneği

Örnek

tüm düğümlerin sayısı ve derecesi esit olmalı

- ▶ $f = \{(a, d), (b, e), (c, b), (d, c), (e, a)\}$

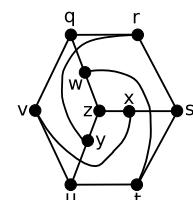
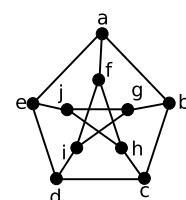
<https://www.youtube.com/watch?v=RoDR40UG--s>

27 / 160

İzomorfizm Örneği

düğüm sayısı, düğüm sayılarının derece sayıları ve toplam derece değerleri Bu garanti midir?????

Örnek (Petersen çizgesi)

- ▶ $f = \{(a, q), (b, v), (c, u), (d, y), (e, r), (f, w), (g, x), (h, t), (i, z), (j, s)\}$

<https://www.youtube.com/watch?v=0RzpS1SXJ68>

28 / 160

Homeomorfizm

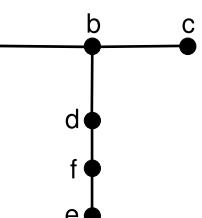
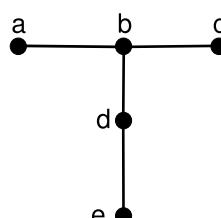
Tanım

$G = (V, E)$ ile $G^* = (V^*, E^*)$ çizgeleri homeomorfik:

- ▶ E^* kümesindeki ayrıtlardan bazlarının ek düğümlerle bölünmüş olmaları dışında G and G^* çizgeleri izomorifik

Homeomorfizm Örneği

Örnek

29 / 160

30 / 160

Dolaşı walk

Tanım

dolaşı: bir başlangıç düğümünden (v_0) bir varış düğümüne (v_n) bir düküm ve ayrıt seansı

$$v_0, e_1, v_1, e_2, v_2, e_3, v_3, \dots, e_{n-1}, v_{n-1}, e_n, v_n$$

$$e_i = (v_{i-1}, v_i)$$

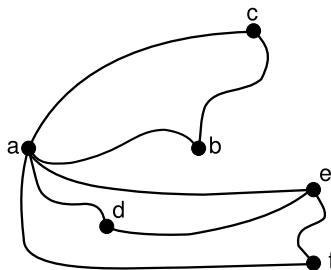
► ayrıtları yazmaya gerek yok

► **uzunluk:** dolaşındaki ayrıt sayısı

► $v_0 \neq v_n$ ise **açık**, $v_0 = v_n$ ise **kapalı**

Dolaşı Örneği

Örnek

$(c, b), (b, a), (a, d), (d, e), (e, f), (f, a), (a, b)$

c, b, a, d, e, f, a, b

uzunluk: 7

Gezi trial

tekrarsız kenar aynı düğüme dönen

Tanım

gezi: ayrıtların yinelenmediği dolaşı

► **devre:** kapalı gezi

► **kapsayan gezi:** çizgedeki bütün ayrıtlardan geçen gezi

Trail (kenar tekrar edilmez yol):

Bir graf üzerinde aynı kenarı iki kez kullanmadan gidilen yürüyüşür.

Örnek: A-B-C-D (hiçbir kenar tekrar edilmez).

Circuit (kapalı trail):

Başladığı düğümde biten kapalı trail'dir.

Örnek: A-B-C-A (kenarlar tekrar edilmez, başlangıç = bitiş).

Spanning Trail (tüm kenarları kapsayan trail):

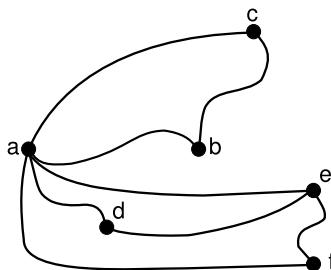
Grafın bütün kenarlarını en az bir kez kapsayan trail'dir.

Örnek: Bir grafın her kenarından geçecek şekilde çizilen tek bir yürüyüş.

31 / 160

Gezi Örneği

Örnek

tekrarlı ayrıt yok

$(c, b), (b, a), (a, e), (e, d), (d, a), (a, f)$

c, b, a, e, d, a, f

kapsayan gezi mi?
(a,c) yok x

Yol

path

aynı düğüme dönen tekrarsız node

Tanım

yol: düğümlerin yinelenmediği dolaşı

► **çevre:** kapalı yol **cycle**

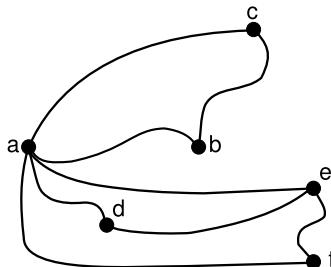
► **kapsayan yol:** çizgedeki bütün düğümlere uğrayan yol
spanning

A-B-C-D-A DÖNGÜ

33 / 160

Yol Örneği

Örnek

$(c, b), (b, a), (a, d), (d, e), (e, f)$

c, b, a, d, e, f

35 / 160

36 / 160

Bağlılık connected graphs

Tanım

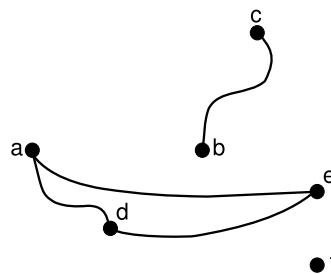
bağlı çizge: her düğüm çifti arasında bir yol var

- ▶ bağlı olmayan bir çizge bağlı bileşenlere ayrılabilir

37 / 160

Bağlı Bileşen Örneği

Örnek

- ▶ çizge bağlı değil: a ile c arasında yol yok
- ▶ bağlı bileşenler: a, d, e
b, c
f

38 / 160

Uzaklık distance

Tanım

v_i ile v_j düğümleri arasındaki uzaklık:

- ▶ v_i ile v_j arasındaki en kısa yolun uzunluğu

Tanım

çap: çizgedeki en büyük uzaklık

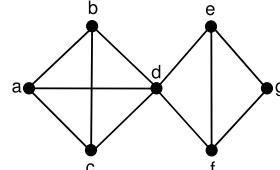
diameter

en kısa uzaklıklar içerisindeki en uzun yol

39 / 160

Uzaklık Örneği

Örnek

- ▶ a ile e düğümlerinin uzaklığı: 2
- ▶ çap: 3

40 / 160

Kesitleme Noktası cut points

Tanım

$G - v$:

- ▶ G çizgesinden v düğümü ve ona bağlı bütün ayrıtların çıkarılmasıyla elde edilen çizge

Tanım

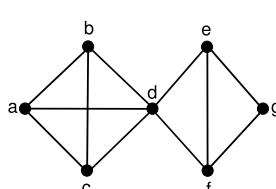
v düğümü G çizgesi için bir kesitleme noktası:

- ▶ G bağlı ama $G - v$ bağlı değil

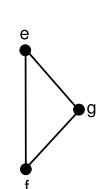
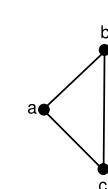
41 / 160

Kesitleme Noktası Örneği

G

$G - d$

bu konu bayes ağlarında çok önemli
ağ oluşumu açısından

42 / 160

Yönlü Dolaşilar directed walks

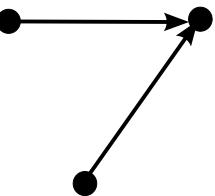
- ▶ yönüz çizgelerle aynı
- ▶ yayaların yönleri gözardı edilirse:
yarı-dolaşım, yarı-gezi, yarı-yol
- çift taraflı olmayan

Zayıf Bağlı Çizge

geçişlilik aramak

weakly

Örnek

Tanım

zayıf bağlı:
her düğüm çifti arasında
bir yarı-yol var

kenar yok ama ortak düğüm var

43 / 160

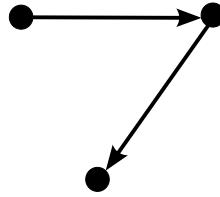
44 / 160

Tek-Yönlü Bağlı Çizge

unilaterally

Örnek

- Tanım**
tek-yönlü bağlı:
her düğüm çifti arasında
birinden diğerine yol var

dolaylı yürüyüş var

Güçlü Bağlı Çizge

strongly

Örnek

- Tanım**
güçlü bağlı:
her düğüm çifti arasında
her iki yönde yol var

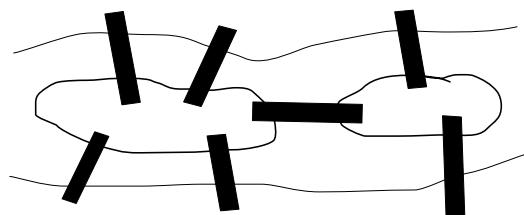
direkt yollar var (tek yönlü)

45 / 160

46 / 160

Königsberg Köprüleri

<https://www.youtube.com/watch?v=tJZk8szUXI4>

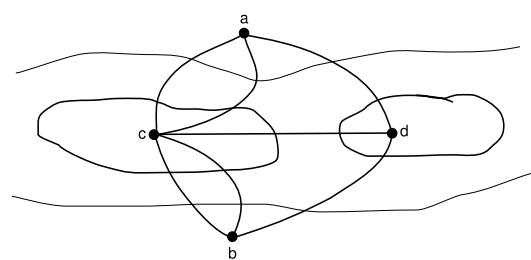

- ▶ bütün köprülerden bir kere geçilerek
başlangıç noktasına dönülebilir mi?

Geçit Veren Çizge

Tanım

G geçit verir: G üzerinde kapsayan bir gezi düzenlenebilir

47 / 160

48 / 160

1'de aynı

1. durum, başlangıç ve bitiş noktası aynı ise tüm düğüm dereceleri çift
2. durum, başlangıç ve bitiş noktası farklı ise sadece başlangıç ve bitiş düğümleri tek
geri kalan noktaların kerteleri çift olmalı

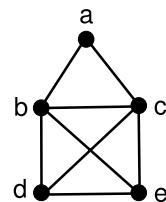
Geçit Veren Çizge

- kertesi tek olan bir düğüm varsa gezinin ya başlangıç düğümü ya da varış düğümü olmalı
- başlangıç düğümü ve varış düğümü dışındaki bütün düğümlerin kerteleri çift olmalı

49 / 160

Geçit Veren Çizge Örneği

Örnek

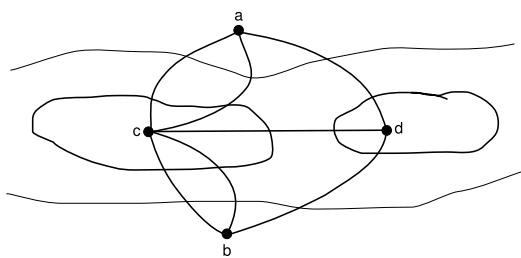

- a, b ve c düğümlerinin kerteleri çift
- d ve e düğümlerinin kerteleri tek
- d düğümünden başlayıp e düğümünde biten (ya da tersi) bir kapsayan gezi oluşturulabilir: d, b, a, c, e, d, c, b, e

tekrarlı ayrık yok
gezi

50 / 160

Königsberg Köprüleri

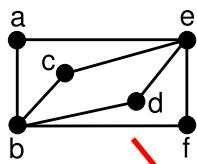

- bütün düğümlerin kerteleri tek: geçit vermez
- gezi: ayrıtlara tekrar ugramaz

kapsayan gezi: çizgedeki butun ayrıtlardan geçen
gezi

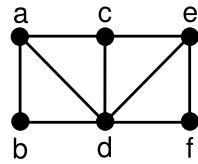
Euler Çizgesi Örnekleri

Örnek (Euler çizgesi)

ec-cb-bd-de-ef-fb-ba-ae

Örnek (Euler çizgesi değil)

Euler Çizgeleri

kapalı:başladığı düğümde biten

Tanım

Euler çizgesi: kapalı, kapsayan bir gezi düzenlenebilen çizge

- G bir Euler çizgesi $\Leftrightarrow G$ 'deki bütün düğümlerin kerteleri çift

Euler: Başlangıç ve bitiş noktaları:

1. aynı ise: bütün düğümlerin çift sayıda derecesi olmalı
2. farklı ise: başlangıç ve bitiş düğümleri tek sayıda, geri kalan düğümlerin çift sayıda derecesi olmalı

52 / 160

Hamilton Çizgeleri

Tanım

Hamilton çizgesi: kapalı, kapsayan bir yol düzenlenebilen çizge

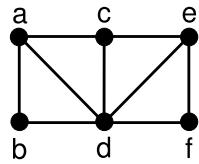
yol: dugumler yenilenmeyecek
tüm düğümleri ziyaret et ve başla dön tekrarsız
sekilde

kapsayan yol: çizgedeki butun dugumlere ugrayan yol

53 / 160

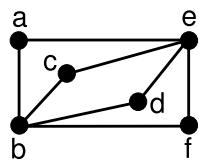
Hamilton Çizgesi Örnekleri

Örnek (Hamilton çizgesi)

ac-ce-ef-fd-db-ba

Örnek (Hamilton çizgesi değil)

e'ye dikkat
tekrar var

55 / 160

Connectivity Matrix

- çizgenin bitişiklik matrisi A ise A^k matrisinin (i, j) elemanı $i.$ düğüm ile $j.$ düğüm arasındaki k uzunluklu dolaşların sayısını gösterir
- n düğümlü yönşüz bir çizgede iki düğüm arasındaki uzaklık en fazla $n - 1$ olabilir
- **bağlantı matrisi:**
 $C = A^1 + A^2 + A^3 + \dots + A^{n-1}$
 ► bütün elemanlar sıfırdan farklı ise çizge bağlıdır

56 / 160

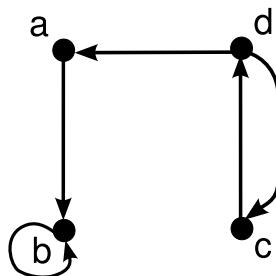
Warshall Algoritması

- düğümler arasındaki dolaşların sayısı yerine dolası olup olmadığını belirlemek daha kolay
- sırayla her düğüm için:
 - o düğüme gelinebilen düğümlerden (matriste o sütunda 1 olan satırlardan)
 - o düğümden gidilebilen düğümlere (matriste o satırda 1 olan sütunlara)

57 / 160

Warshall Algoritması Örneği

Örnek

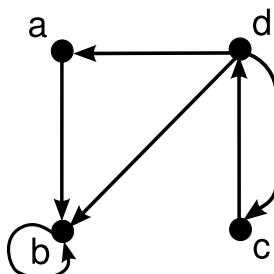

	a	b	c	d
a	0	1	0	0
b	0	1	0	0
c	0	0	0	1
d	1	1	1	0

58 / 160

Warshall Algoritması Örneği

Örnek

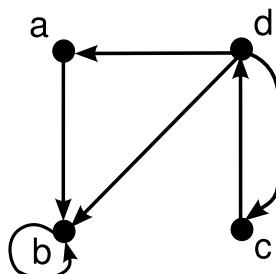

	a	b	c	d
a	0	1	0	0
b	0	1	0	0
c	0	0	0	1
d	1	1	1	0

59 / 160

Warshall Algoritması Örneği

Örnek

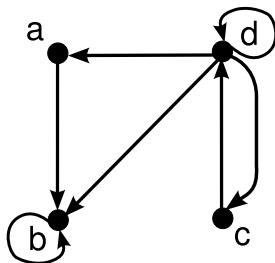

	a	b	c	d
a	0	1	0	0
b	0	1	0	0
c	0	0	0	1
d	1	1	1	0

60 / 160

Warshall Algoritması Örneği

Örnek

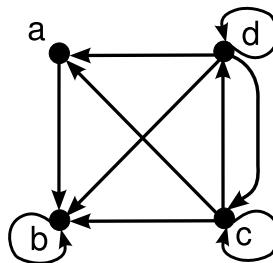

	a	b	c	d
a	0	1	0	0
b	0	1	0	0
c	0	0	0	1
d	1	1	1	1

61 / 160

Warshall Algoritması Örneği

Örnek

	a	b	c	d
a	0	1	0	0
b	0	1	0	0
c	1	1	1	1
d	1	1	1	1

62 / 160

Düzlemsel Çizgeler planar graph

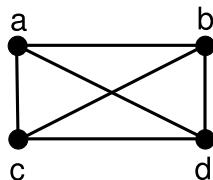
Tanım

Ayrıtları kesişmeyecek şekilde bir düzleme çizilebilen bir çizge **düzlemseldir**.

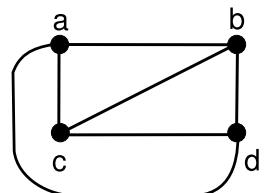
- G çizgesinin bir **haritası**: G çizgesinin düzlemsel bir çizimi

Düzlemsel Çizge Örneği

Örnek (K_4) değil

planar

64 / 160

Bölgeler

- bir harita düzlemi **bölgelere** ayırrır
- bir bölgenin **kertesi**: bölgeyi çevreleyen kapalı gezinin uzunluğu

Teorem
 r_i bölgisinin kertesi d_{r_i} olsun bölgedeki kenar sayısı

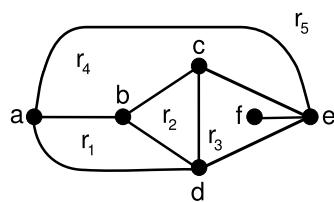
$$|E| = \frac{\sum_i d_{r_i}}{2}$$

Bir bölge (face), grafin çiziminde kenarlarla çevrili en küçük kapalı alan olarak ayrırt edilir; kenarların içinden geçmeden bir noktadan diğerine gidilemiyorsa, orası ayrı bir bölgendir.

Bölge, kenarlarının ayırdığı en küçük alan olup; köprü varsa sınırında kenar tekrarı görülebilir.

Bölge Örneği

Örnek

$$\begin{aligned} d_{r_1} &= 3 \text{ (abda)} \\ d_{r_2} &= 3 \text{ (bcdb)} \\ d_{r_3} &= 5 \text{ (cdefec)} \\ d_{r_4} &= 4 \text{ (abcea)} \\ d_{r_5} &= 3 \text{ (adea)} \end{aligned} \quad \text{dış bölge}$$

$$\sum_r d_r = 18$$

$$|E| = 9$$

Planar graf teorisinde bölgeler (faces) birbirini kapsamaz; yalnızca kenar ve düğümlerle sınır komşusu olabilirler.

65 / 160

66 / 160

Euler Formülü

<https://www.youtube.com/watch?v=-9OUyo8NFZg>

Teorem (Euler Formülü)

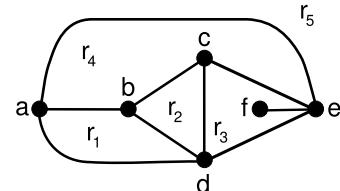
$G = (V, E)$ bağılı, düzlemsel bir çizge olsun
ve R bu çizgenin bir haritasındaki bölgeler kümesi olsun:

$$|V| - |E| + |R| = 2 \quad \text{dış bölgeyi sayarsan 2} \\ \text{saymazsan 1}$$

$V + R - E$ düzgün olmayan şekillerde =1,
dış alanla 2 olur

Euler Formülü Örneği

Örnek

► $|V| = 6, |E| = 9, |R| = 5$

Düzlemsel Çizge Teoremleri

çizerek göster 66. slayt

Teorem

$G = (V, E)$ bağılı, düzlemsel bir çizge olsun ve $|V| \geq 3$ olsun:
 $|E| \leq 3|V| - 6$ her bölgenin en az 3 kenarı vardır
varsayımlı

Tanıt.

- ▶ bölge kertelerinin toplamı: $2|E|$
- ▶ bir bölgenin kertesi en az 3
 $\Rightarrow 2|E| \geq 3|R| \Rightarrow |R| \leq \frac{2}{3}|E|$
- ▶ $|V| - |E| + |R| = 2$
 $\Rightarrow |V| - |E| + \frac{2}{3}|E| \geq 2 \Rightarrow |V| - \frac{1}{3}|E| \geq 2$
 $\Rightarrow 3|V| - |E| \geq 6 \Rightarrow |E| \leq 3|V| - 6$

2 kenarlı bölge mümkünür, ama
bu teorem onları baştan dışarıda bırakır.

□

celiski tabanlı kabul

□

Düzlemsel Çizge Teoremleri

Teorem

$G = (V, E)$ bağılı, düzlemsel bir çizge olsun ve $|V| \geq 3$ olsun:
 $\exists v \in V \quad d_v \leq 5$

Tanıt.

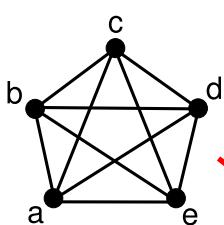
- ▶ $\forall v \in V \quad d_v \geq 6$ olsun
 $\Rightarrow 2|E| \geq 6|V|$
 $\Rightarrow |E| \geq 3|V|$
 $\Rightarrow |E| > 3|V| - 6$

sağlanabilmesi için bazı d_v 'lerin 5'e eşit
veya küçük olması gereklidir.
Contradiction based proof

Düzlemsel Olmayan Çizgeler

Teorem

K_5 düzlemsel değildir.

Tanıt.

$$E = <3|V|-6$$

- ▶ $|V| = 5$
- ▶ $3|V| - 6 = 3 \cdot 5 - 6 = 9$
- ▶ $|E| \leq 9$ olmalı
- ▶ ama $|E| = 10$

□

düzlemsel değil çakışan kenarlar var

Düzlemsel Olmayan Çizgeler

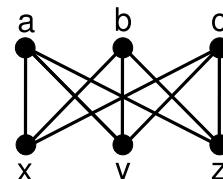
PLANAR= DUZLEMSEL

Teorem

$K_{3,3}$ düzlemsel değildir.

Tanıt.

- ▶ $|V| = 6, |E| = 9$
- ▶ düzlemsel ise $|R| = 5$ olmalı
- ▶ bir bölgenin kertesi en az 4
 $\Rightarrow \sum_{r \in R} d_r \geq 20$
- ▶ $|E| \geq 10$ olmalı
- ▶ ama $|E| = 9$

en az 4 düğümle bir alan çıkabilir, neden ?
paralellik ?

2 alt, 2 üst düğüm ile circuit

71 / 160

72 / 160

Kuratowski Teoremi

Teorem

G 'nin K_5 ya da $K_{3,3}$ 'e homeomorfik bir altçizgesi var.
 \Leftrightarrow
 G düzlemsel değil.

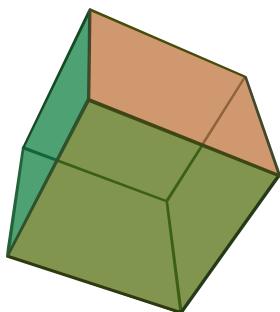
Platon Cisimleri

- düzgün çokyüzlü: bütün yüzleri birbirinin eşi
düzgün çokgenler olan üç boyutlu cisim

- bir düzgün çokyüzlünün iki boyutlu düzleme izdüşümü
düzlemsel bir çizgedir
 - her köşe bir düğüm
 - her kenar bir ayrıt
 - her yüz bir bölge

Platon Cisimleri

Örnek (küp)

73 / 160

74 / 160

Platon Cisimleri

- v : düğüm (köşe) sayısı **8 köşe sayısı**
- e : ayrıt (kenar) sayısı **12**
- r : bölge (yüz) sayısı **6**
- n : bir köşede birleşen yüz sayısı (düğüm kertesi) **3**
- m : bir yüzü çevreleyen ayrıt sayısı (bölge kertesi) **4**
- $m, n \geq 3$
- $2e = n \cdot v$
- $2e = m \cdot r$
- $n=3, m=4$**
- $2 \cdot 12 = 3 \cdot 8$**
- $2 \cdot 12 = 4 \cdot 6$**

75 / 160

76 / 160

Platon Cisimleri

- Euler formülünden:

$$2 = v - e + r = \frac{2e}{n} - e + \frac{2e}{m} = e \left(\frac{2m - mn + 2n}{mn} \right) > 0$$

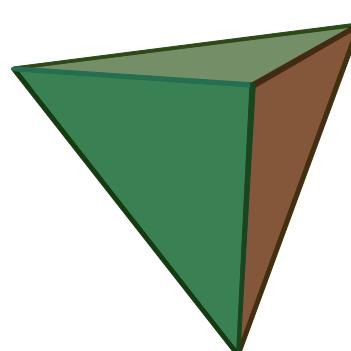
- $e, m, n > 0$:

$$\begin{aligned} 2m - mn + 2n &> 0 \Rightarrow mn - 2m - 2n < 0 \\ \Rightarrow mn - 2m - 2n + 4 &< 4 \Rightarrow (m-2)(n-2) < 4 \end{aligned}$$

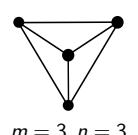
- bu eşitsizliği sağlayan değerler:

1. $m = 3, n = 3$
2. $m = 4, n = 3$
3. $m = 3, n = 4$
4. $m = 5, n = 3$
5. $m = 3, n = 5$

Tetrahedron - Düzgün Dört Yüzlü

$$\begin{aligned} 2e &= n \cdot v = m \cdot r \\ 2 \cdot 6 &= 4 \cdot 3 \end{aligned}$$

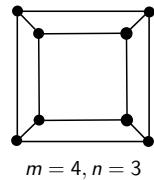
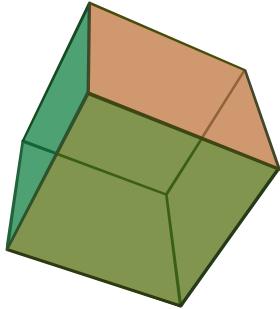
$m = 3, n = 3$

n: bir köşede birleşen yüz sayısı (dugum kertesi)
m: bir yüzü çevreleyen ayrıt sayısı (bolge kertesi)

77 / 160

78 / 160

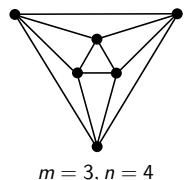
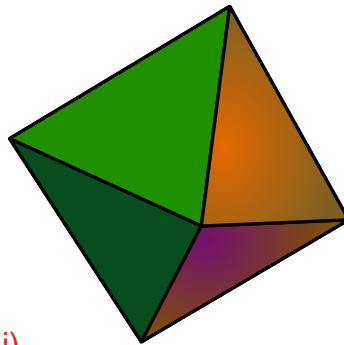
Hexahedron - Düzgün Altı Yüzlü

n: bir köşede birleşen yüz sayısı (dugum kertesi)
m: bir yüzü çevreleyen ayrıt sayısı (bolge kertesi)

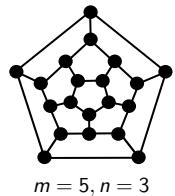
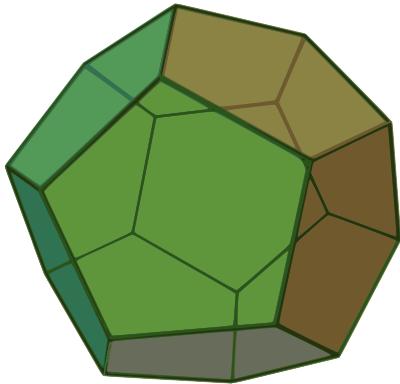
79 / 160

Octahedron - Düzgün Sekiz Yüzlü

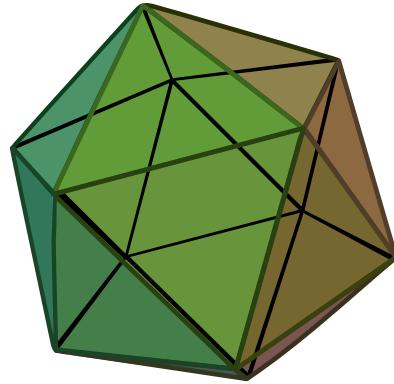
80 / 160

Dodecahedron - Düzgün Oniki Yüzlü

81 / 160

Icosahedron - Düzgün Yirmi Yüzlü

$m = 3, n = 5$

82 / 160

Çizge Boyama

Tanım

$G = (V, E)$ çizgesi için bir **düzgün boyama**: $f : V \rightarrow C$
 C bir renk kümesi

- ▶ $\forall (v_i, v_j) \in E f(v_i) \neq f(v_j)$ f renk atama fonksiyonu
- ▶ $|C|$ en küçük olacak şekilde en az renkle bu işi çözeceğiz

83 / 160

Çizge Boyama Örneği

Örnek

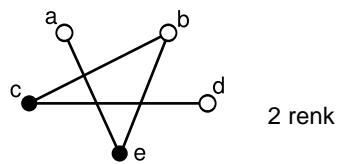
- ▶ kimyasal maddeler üreten bir firma
- ▶ bazı maddeler birlikte tutulamıyor
- ▶ birbirile tutulamayan maddeler farklı alanlara depolanmalı
- ▶ en az sayıda depo alanı kullanılacak şekilde maddeleri depola

84 / 160

Çizge Boyama Örneği

Örnek

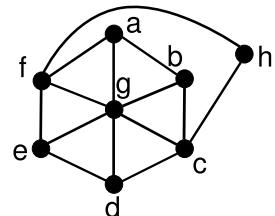
- ▶ her madde bir düğüm
- ▶ birlikte tutulamayan maddeler bitisik

2 renk

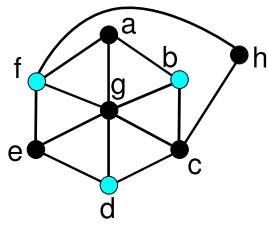
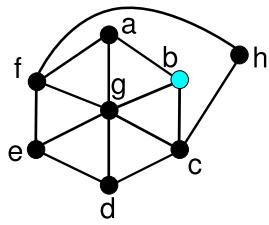
Çizge Boyama Örneği

Örnek

Çizge Boyama Örneği

Örnek

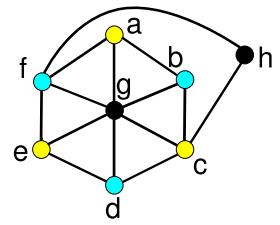
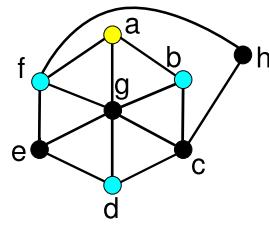

85 / 160

86 / 160

Çizge Boyama Örneği

Örnek

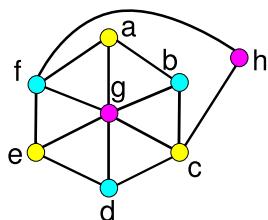
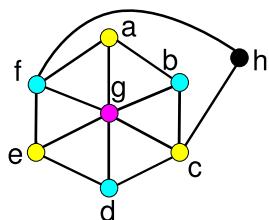

87 / 160

88 / 160

Çizge Boyama Örneği

Örnek

89 / 160

Kromatik Sayı

Tanım

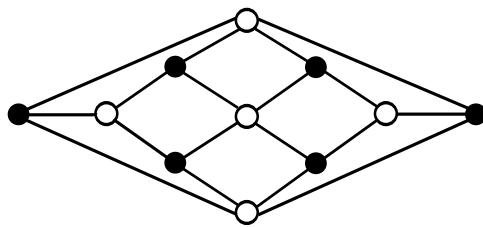
G çizgesinin **kromatik sayısı**: $\chi(G)$

- ▶ G çizgesini boyamak için gereklili en az renk sayısı
- ▶ $\chi(G)$ 'nin hesaplanması çok zor bir problem
- ▶ $\chi(K_n) = n$

90 / 160

Kromatik Sayı Örneği

Örnek (Herschel çizgesi)

- ▶ kromatik sayı: 2

Çizge Boyama Örneği

Örnek (Sudoku)

5	3		7					
6			1	9	5			
9	8					6		
8			6				3	
4		8	3				1	
7			2			6		
6				2	8			
		4	1	9		5		
		8			7	9		

- ▶ her hücre bir düğüm
- ▶ aynı satırda hücreler bitişik
- ▶ aynı sütündeki hücreler bitişik
- ▶ aynı 3×3 'luk bloktaki hücreler bitişik
- ▶ her rakam bir renk
- ▶ problem: kısmen boyalı bir çizgenin düzgün boyanması

Bölge Boyama

rübik küp

<https://www.youtube.com/watch?v=9V-zpm9aj2A>

- ▶ bir haritayı bitişik bölgelere farklı renkler atayacak şekilde boyama

Teorem (Dört Renk Teoremi)

Bir haritadaki bölgeleri boyamak için dört renk yeterlidir.

İç Anadolu: Sarı
Güneydoğu:Sarı
Doğu : Mavi
Marmara: Mavi
Ege: Siyah
Akdeniz, Karadeniz: Yeşil

91 / 160

92 / 160

Çizgelerde Arama

- ▶ $G = (V, E)$ çizgesinin düğümlerinin v_1 düğümünden başlanarak aranması
- ▶ derinlemesine
- ▶ enlemesine

Derinlemesine Arama

1. $v \leftarrow v_1, T = \emptyset, D = \{v_1\}$
2. $2 \leq i \leq |V|$ içinde $(v, v_i) \in E$ ve $v_i \notin D$ olacak şekilde en küçük i 'yi bul
 - ▶ böyle bir i yoksa: 3. adıma git
 - ▶ varsa: $T = T \cup \{(v, v_i)\}, D = D \cup \{v_i\}, v \leftarrow v_i$, 2. adıma git
3. $v = v_1$ ise sonuç T
4. $v \neq v_1$ ise $v \leftarrow parent(v)$, 2. adıma git

komşular
für
für

93 / 160

94 / 160

Enlemesine Arama

1. $T = \emptyset, D = \{v_1\}, Q = (v_1)$
2. Q boş ise: sonuç T
3. Q boş değilse: $v \leftarrow front(Q), Q \leftarrow Q - v$
 $2 \leq i \leq |V|$ için $(v, v_i) \in E$ ayrıtlarına bak:
 - ▶ $v_i \notin D$ ise: $Q = Q + v_i, T = T \cup \{(v, v_i)\}, D = D \cup \{v_i\}$
 - ▶ 3. adıma git

tüm komşular için for

Durum	DFS	BFS
Tüm çözümleri keşfetmek	✓	
Döngülerini tespit etmek	✓	
En kısa yolu bulmak (unweighted graf)		✓
Hafıza kısıtlaması olduğunda	✓	
Katmanlı yapıda arama		✓
Çözüm derinde olabilir	✓	
Çözüm yüzeyde veya yakınına		✓

95 / 160

Kaynaklar

Okunacak: Grimaldi

- ▶ Chapter 11: An Introduction to Graph Theory
- ▶ Chapter 7: Relations: The Second Time Around
 - ▶ 7.2. Computer Recognition: Zero-One Matrices and Directed Graphs

97 / 160

Ağaç

kapalı yol olmamalı

Tanım

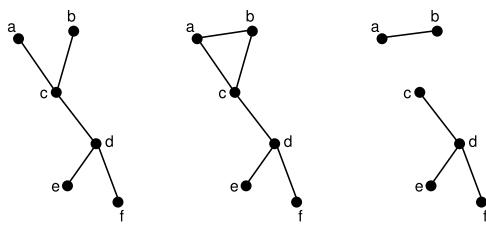
ağaç: çevre içermeyen, bağlı çizge **cycle**

- ▶ orman: bağlı bileşenleri ağaçlar olan çizge

98 / 160

Ağaç Örnekleri

Örnek

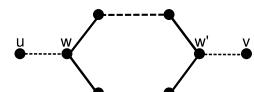
99 / 160

Ağaç Teoremleri

Teorem

Bir ağaçta herhangi iki farklı düğüm arasında bir ve yalnız bir yol vardır.

- ▶ ağaç bağlı olduğu için en az bir yol vardır
- ▶ birden fazla yol olsaydı çevre oluştururlardı

100 / 160

Ağaç Teoremleri

Teorem

$T = (V, E)$ bir ağaç olsun:

$$|E| = |V| - 1$$

- ▶ tanıt yöntemi: ayrit sayısı üzerinden tümevarım

101 / 160

Ağaç Teoremleri

Tanıt: taban adımı

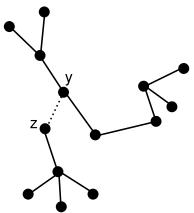
- ▶ $|E| = 0 \Rightarrow |V| = 1$
- ▶ $|E| = 1 \Rightarrow |V| = 2$
- ▶ $|E| = 2 \Rightarrow |V| = 3$
- ▶ $|E| \leq k$ için $|E| = |V| - 1$ varsayıyalım

102 / 160

Ağaç Teoremleri

Tanıt: tümevarım adımı.

$$\blacktriangleright |E| = k + 1$$

$$V1=9, E1=8$$

$$V2=5, E2=4$$

- (y, z) ayrıntını çıkaralım:
 $T_1 = (V_1, E_1), T_2 = (V_2, E_2)$

$$\begin{aligned} |V| &= |V_1| + |V_2| \\ &= |E_1| + 1 + |E_2| + 1 \\ &= (|E_1| + |E_2| + 1) + 1 \\ &= |E| + 1 \end{aligned}$$

z-y arası ile bağlı olsaydı

103 / 160

Ağaç Teoremleri

Teorem

Bir ağaçta kertesi 1 olan en az iki düğüm vardır.

Tanıt.

- $2|E| = \sum_{v \in V} d_v$
- kertesi 1 olan tek bir düğüm olduğunu varsayıyalım:
 $\Rightarrow 2|E| \geq 2(|V| - 1) + 1$
 $\Rightarrow 2|E| \geq 2|V| - 1$
 $\Rightarrow |E| \geq |V| - \frac{1}{2} > |V| - 1$

contradiction ile ispat

□

104 / 160

Ağaç Teoremleri

Teorem

T bir ağaçtır (T bağlıdır ve çevre içermez).

\Leftrightarrow

T 'de her düğüm çifti arasında bir ve yalnız bir yol vardır.

\Leftrightarrow

T bağlıdır ama herhangi bir ayrıt çıkarılırsa artık bağlı olmaz.

\Leftrightarrow

T çevre içermez ama herhangi iki düğüm arasına bir ayrıt eklenirse bir ve yalnız bir çevre oluşur.

105 / 160

Ağaç Teoremleri

Teorem

T bir ağaçtır (T bağlıdır ve çevre içermez.)

\Leftrightarrow

T bağlıdır ve $|E| = |V| - 1$.

\Leftrightarrow

T çevre içermez ve $|E| = |V| - 1$.

106 / 160

Köklü Ağaç

- düğümler arasında hiyerarşi tanımlanır
- hiyerarşi ayrıtlara doğal bir yön verir
 \Rightarrow giriş ve çıkış kerteleri
- giriş kertesi 0 olan düğüm: **kök**
- çıkış kertesi 0 olan düğümler: **yaprak**
- yaprak olmayan düğümler: **icdüğüm**

107 / 160

Düğüm Düzeyleri

Tanım

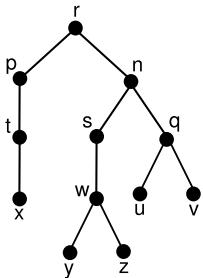
bir düğümün **düzeyi**: düğümün köke olan uzaklığı

- **anne**: bir üst düzeydeki bitişik düğüm
- **çocuk**: bir alt düzeydeki bitişik düğümler
- **kardeş**: aynı annenin çocuğu olan düğümler

108 / 160

Köklü Ağaç Örneği

Örnek

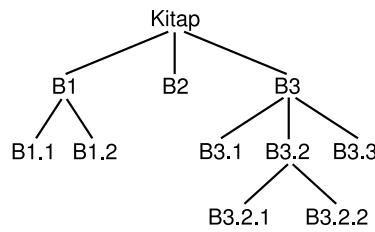

- ▶ kök: r
- ▶ yapraklar: $x \ y \ z \ u \ v$
- ▶ içdüğümler: $r \ p \ n \ t \ s \ q \ w$
- ▶ y düğümünün annesi: w
 w düğümünün çocukları: y ve z
- ▶ y ve z kardeş

109 / 160

Köklü Ağaç Örneği

Örnek

- ▶ B1
 - ▶ B1.1
 - ▶ B1.2
- ▶ B2
- ▶ B3
 - ▶ B3.1
 - ▶ B3.2
 - ▶ B3.2.1
 - ▶ B3.2.2
 - ▶ B3.3

110 / 160

Sıralı Köklü Ağaç

- ▶ kardeş düğümler soldan sağa doğru sıralanır
- ▶ evrensel adresleme sistemi
 - ▶ köke 0 adresini ver
 - ▶ 1. düzeydeki düğümlere soldan sağa doğru sırayla 1, 2, 3, ... adreslerini ver
 - ▶ v düğümünün adresi a ise, v düğümünün çocuklarına soldan sağa doğru sırayla $a.1, a.2, a.3, \dots$ adreslerini ver

111 / 160

Sözlük Sırası

Tanım

b ve c iki adres olsun.

b 'nin c 'den önce gelmesi için aşağıdakilerden biri sağlanmalı:

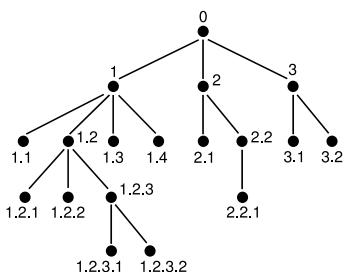
1. $b = a_1 a_2 \dots a_m x_1 \dots$
 $c = a_1 a_2 \dots a_m x_2 \dots$
 $x_1 \ x_2$ 'den önce gelir
 2. $b = a_1 a_2 \dots a_m$
 $c = a_1 a_2 \dots a_m a_{m+1} \dots$
- 1.2 ve 1.3 gibi
1.2 ve 1.2.1 gibi

örnek

112 / 160

Sözlük Sırası Örneği

Örnek

- ▶ 0 - 1 - 1.1 - 1.2
- 1.2.1 - 1.2.2 - 1.2.3
- 1.2.3.1 - 1.2.3.2
- 1.3 - 1.4 - 2
- 2.1 - 2.2 - 2.2.1
- 3 - 3.1 - 3.2

113 / 160

İkili Ağaçlar

ikili ağaçtaki düğüm kerteleri. 0 veya 2 ise tam ikili

Tanım

$T = (V, E)$ bir ikili ağaç: $\forall v \in V \ d_v^o \in \{0, 1, 2\}$

$T = (V, E)$ bir tam ikili ağaç: $\forall v \in V \ d_v^o \in \{0, 2\}$

çıktı dereceleri

114 / 160

İşlem AĞacı

- ▶ bir ikili işlem bir ikili ağaçla temsil edilebilir
 - ▶ kökte işaret, çocuklarda işlenenler
- ▶ her matematiksel ifade bir ağaçla temsil edilebilir
 - ▶ içdüğümlerde işaretler, yapraklarda değişkenler ve değerler

115 / 160

İşlem AĞacı ÖRNEKLERİ

ÖRNEK $(7 - a)$

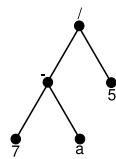
ÖRNEK $(a + b)$

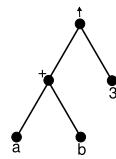
116 / 160

İşlem AĞacı ÖRNEKLERİ

ÖRNEK $((7 - a)/5)$

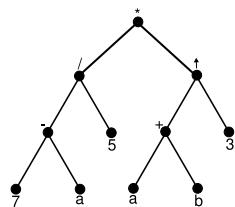
ÖRNEK $((a + b) \uparrow 3)$

117 / 160

İşlem AĞacı ÖRNEKLERİ

ÖRNEK $((((7 - a)/5) * ((a + b) \uparrow 3))$

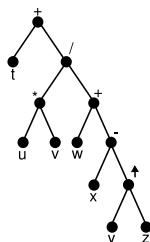

118 / 160

İşlem AĞacı ÖRNEKLERİ

sol kök sağ

ÖRNEK $(t + (u * v))/(w + x - y \uparrow z)$

aynı işlem ağacını temsil ediyorlarsa infix, prefix ve postfix ifadeler her zaman aynı sonucu verir.

119 / 160

İşlem AĞacında Geçişler

Infix, Prefix, Postfix Notation

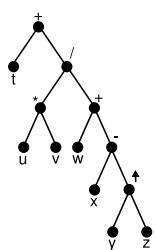
1. **İçek geçisi**: sol altağacı tara, köke uğra, sağ altağacı tara
2. **önek geçisi**: köke uğra, sol altağacı tara, sağ altağacı tara
3. **sonek geçisi**: sol altağacı tara, sağ altağacı tara, köke uğra
 - ▶ ters Polonyalı gösterilimi

120 / 160

İçek Geçişi Örneği

sol kök sağ

Örnek

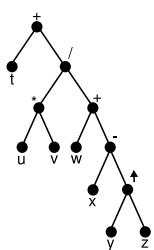
$t + u * v / w + x - y \uparrow z$

121 / 160

Önek Geçişi Örneği

kök sol sağ

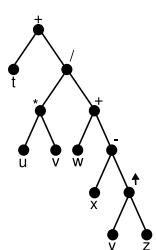
Örnek

$+ t / * u v + w - x \uparrow y z$

Sonek Geçişi Örneği

Örnek

$t u v * w x y z \uparrow - + / +$

123 / 160

İşlem Ağacının Değerlendirilmesi

- ▶ içek geçişinde öncelik için parantez gereklidir
- ▶ önek ve sonek geçişlerinde parantez gerekmeyebilir

Sonek Değerlendirme Örneği

prefix infix postfix examples

Örnek ($t u v * w x y z \uparrow - + / +$)

$4 2 3 * 1 9 2 3 \uparrow - + / +$

```

4 2 3 *
4 6 1 9 2 3   ↑
4 6 1 9 8 -
4 6 1 1 +
4 6 2 /
4 3 +
7

```

125 / 160

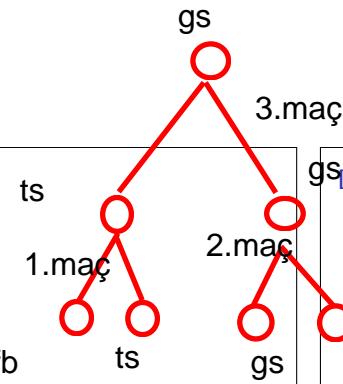
Düzenli Ağaç

Tanım

$T = (V, E)$ bir **m-li ağaç**: $\forall v \in V \quad d_v^{\text{out}} \leq m$

$T = (V, E)$ bir **tam m-li ağaç**: $\forall v \in V \quad d_v^{\text{out}} \in \{0, m\}$

126 / 160

Düzenli Ağaç Teoremi

Teorem

$T = (V, E)$ bir tam m 'li ağaç olsun.

- ▶ n : düğüm sayısı
- ▶ l : yaprak sayısı
- ▶ i : içdüğüm sayısı

O halde:

$m = \text{her maç için düğüm sayısı}$

- ▶ $n = m \cdot i + 1$
- ▶ $l = n - i = m \cdot i + 1 - i = (m - 1) \cdot i + 1$

$$i = \frac{l - 1}{m - 1}$$

$$n = 2 \cdot 3 + 1 \quad (\text{kök iç düğüm})$$

$$l = 7 - 3 = 4 \quad \text{yaprak sayısı}$$

$$i = (4-1)/(2-1) = 3$$

Düzenli Ağaç Örnekleri

bjk Örnek

- ▶ 27 oyuncunun katıldığı bir tenis turnuvasında kaç maç oynanır?
- ▶ her oyuncu bir yaprak: $l = 27$
- ▶ her maç bir içdüğüm: $m = 2$
- ▶ maç sayısı: $i = \frac{l-1}{m-1} = \frac{27-1}{2-1} = 26$

$$i = (8-1)/(2-1) = 7$$

Düzenli Ağaç Örnekleri

1

$$(n-1)*3 + 4 = 25 \\ n=8$$

Örnek

- ▶ 25 adet elektrikli aygıtı 4'lü uzatmalarla tek bir prize bağlamak için kaç uzatma gerekir?
- ▶ her aygit bir yaprak: $l = 25$
- ▶ her uzatma bir içdüğüm: $m = 4$
- ▶ uzatma sayısı: $i = \frac{l-1}{m-1} = \frac{25-1}{4-1} = 8$

Karar Ağaçları

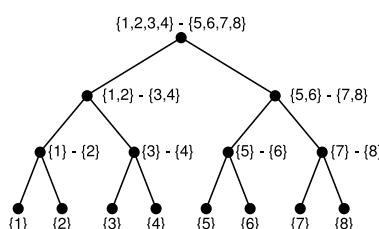
Örnek

- ▶ 8 madeni paranın biri sahte (daha ağır)
- ▶ bir teraziyle sahtenin hangisi olduğu bulunacak

Karar Ağaçları

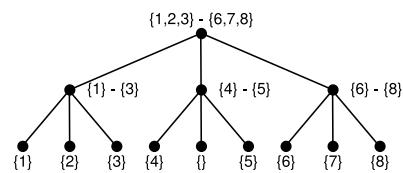
kollu terazi

Örnek (3 tartmada bulma)

Karar Ağaçları

Örnek (2 tartmada bulma)

Kaynaklar

Okunacak: Grimaldi

- ▶ Chapter 12: Trees
 - ▶ 12.1. Definitions and Examples
 - ▶ 12.2. Rooted Trees

Ağırlıklı Çizgeler

- ▶ ayrıtlara etiket atanabilir:
ağırlık, uzunluk, maliyet, gecikme, olasılık, ...

En Kısa Yol

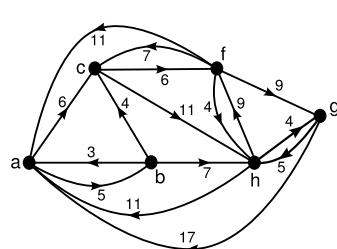
- ▶ bir düğümden bütün diğer düğümlere en kısa yolları bulma:
Dijkstra algoritması

133 / 160

134 / 160

Dijkstra Algoritması Örneği

Örnek (başlangıç)

▶ başlangıç: c

a	$(\infty, -)$
b	$(\infty, -)$
c	$(0, -)$
f	$(\infty, -)$
g	$(\infty, -)$
h	$(\infty, -)$

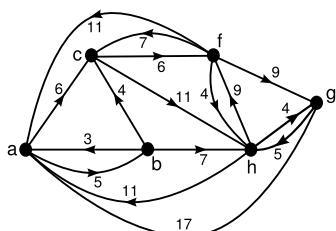
135 / 160

136 / 160

Dijkstra Algoritması Örneği

Örnek (c düğümünden - taban uzaklık=0)

- ▶ $c \rightarrow f : 6, 6 < \infty$
- ▶ $c \rightarrow h : 11, 11 < \infty$

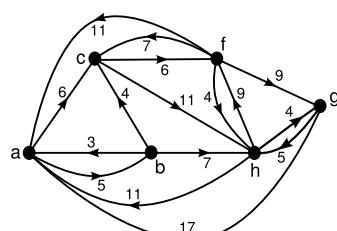
▶ en yakın düğüm: f

137 / 160

Dijkstra Algoritması Örneği

Örnek (f düğümünden - taban uzaklık=6)

- ▶ $f \rightarrow a : 6 + 11, 17 < \infty$
- ▶ $f \rightarrow g : 6 + 9, 15 < \infty$
- ▶ $f \rightarrow h : 6 + 4, 10 < \infty$

▶ en yakın düğüm: h

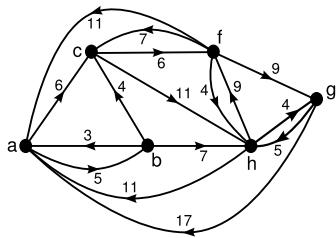
a	$(17, cfa)$
b	$(\infty, -)$
c	$(0, -)$
f	$(6, cf)$
g	$(15,cfg)$
h	$(10,cfh)$

138 / 160

Dijkstra Algoritması Örneği

Örnek (h düğümünden - taban uzaklık=10)

- $h \rightarrow a : 10 + 11, 21 < 17$
- $h \rightarrow g : 10 + 4, 14 < 15$

- en yakın düğüm: g

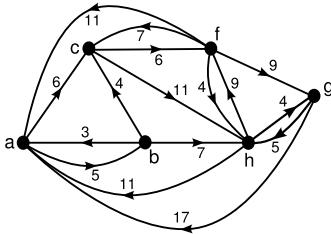
a	(17, cfa)	✓
b	(∞, -)	
c	(0, -)	✓
f	(6, cf)	✓
g	(14, cfhg)	✓
h	(10, cfh)	✓

139 / 160

Dijkstra Algoritması Örneği

Örnek (g düğümünden - taban uzaklık=14)

- $g \rightarrow a : 14 + 17, 31 < 17$

- en yakın düğüm: a

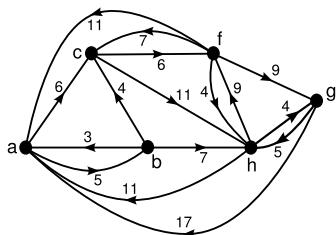
a	(17, cfa)	✓
b	(∞, -)	
c	(0, -)	✓
f	(6, cf)	✓
g	(14, cfhg)	✓
h	(10, cfh)	✓

140 / 160

Dijkstra Algoritması Örneği

Örnek (a düğümünden - taban uzaklık=17)

- $a \rightarrow b : 17 + 5, 22 < \infty$

- son düğüm: b

a	(17, cfa)	✓
b	(22, cfab)	✓
c	(0, -)	✓
f	(6, cf)	✓
g	(14, cfhg)	✓
h	(10, cfh)	✓

141 / 160

En Hafif Kapsayan Ağaç

Tanım

kapsayan ağaç:

çizgenin bütün düğümlerini içeren, ağaç özellikleri taşıyan bir altçizgesi

Tanım

en hafif kapsayan ağaç:

ayrit ağırlıklarının toplamının en az olduğu kapsayan ağaç

Ayrıtların bir alt kümelerini, tüm düğümleri kapsayacak ve ayrıtların toplam ağırlığını minimum yapacak şekilde bulur.

142 / 160

Kruskal Algoritması

en kısa kenarlar üzerinden işlem

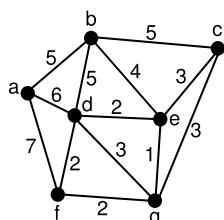
Kruskal algoritması weight

- $i \leftarrow 1, e_1 \in E, \text{wt}(e_1) \text{ minimum}$ 1 tane e seçmek 2 n çıkartmak demek
- $1 \leq i \leq n-2$ için:
şu ana kadar seçilen ayrıtlar e_1, e_2, \dots, e_i ise
kalan ayrıtlardan öyle bir e_{i+1} seç ki:
 - $\text{wt}(e_{i+1})$ minimum olsun
 - $e_1, e_2, \dots, e_i, e_{i+1}$ altçizgesi çevre içermesin
- $i \leftarrow i + 1$
 - $\text{if}(i = n-1 \Rightarrow e_1, e_2, \dots, e_{n-1} \text{ ayrıtlarından oluşan } G \text{ altçizgesi bir en hafif kapsayan ağaçtır}$
 - $i < n-1 \Rightarrow 2. \text{ adıma git}$

143 / 160

Kruskal Algoritması Örneği

Örnek (başlangıç)

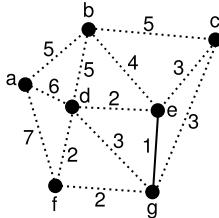

- $i \leftarrow 1$
- en düşük ağırlık: 1 (e, g)
- $T = \{(e, g)\}$

144 / 160

Kruskal Algoritması Örneği

Örnek ($1 < 6$)

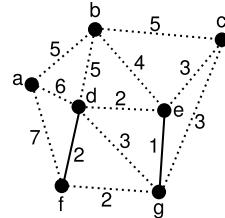

- ▶ en düşük ağırlık: 2
(d, e), (d, f), (f, g)
- ▶ $T = \{(e, g), (d, f)\}$
- ▶ $i \leftarrow 2$

145 / 160

Kruskal Algoritması Örneği

Örnek ($2 < 6$)

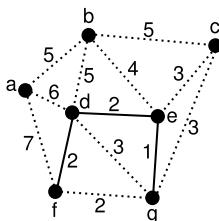

- ▶ en düşük ağırlık: 2
(d, e), (f, g)
- ▶ $T = \{(e, g), (d, f), (d, e)\}$
- ▶ $i \leftarrow 3$

146 / 160

Kruskal Algoritması Örneği

Örnek ($3 < 6$)

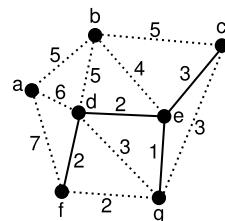

- ▶ en düşük ağırlık: 2
(f, g) çevre oluşturuyor
- ▶ en düşük ağırlık: 3
(c, e), (c, g), (d, g)
(d, g) çevre oluşturuyor
- ▶ $T = \{(e, g), (d, f), (d, e), (c, e)\}$
- ▶ $i \leftarrow 4$

147 / 160

Kruskal Algoritması Örneği

Örnek ($4 < 6$)

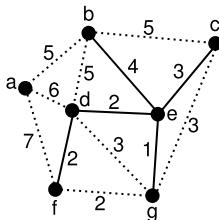

- ▶ $T = \{(e, g), (d, f), (d, e), (c, e), (b, e)\}$
- ▶ $i \leftarrow 5$

148 / 160

Kruskal Algoritması Örneği

Örnek ($5 < 6$)

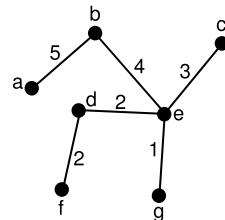
- ▶ $T = \{(e, g), (d, f), (d, e), (c, e), (b, e), (a, b)\}$
- ▶ $i \leftarrow 6$

$i=n-1$ ise bitti
 $7-1$ ise bitir

149 / 160

Kruskal Algoritması Örneği

Örnek ($6 \not< 6$)

- ▶ toplam ağırlık: 17

150 / 160

Prim Algoritması

rastgele düğümle başla
olası en kısa yollarla devam et

Prim algoritması

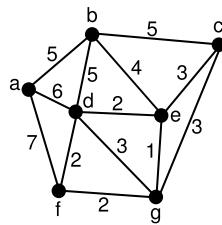
1. $i \leftarrow 1, v_1 \in V, P = \{v_1\}, N = V - \{v_1\}, T = \emptyset$
2. $1 \leq i \leq n-1$ için

$P = \{v_1, v_2, \dots, v_i\}, T = \{e_1, e_2, \dots, e_{i-1}\}, N = V - P$
 öyle bir $v_{i+1} \in N$ düğümü seç ki, bir $x \in P$ düğümü için $e = (x, v_{i+1}) \notin T, wt(e)$ minimum olsun
 $P \leftarrow P + \{v_{i+1}\}, N \leftarrow N - \{v_{i+1}\}, T \leftarrow T + \{e\}$
3. $i \leftarrow i + 1$
 - $i = n \Rightarrow e_1, e_2, \dots, e_{n-1}$ ayrıtlarından oluşan G altçizgesi bir en hafif kapsayan ağaçtır
 - $i < n \Rightarrow 2.$ adıma git

151 / 160

Prim Algoritması Örneği

Örnek (başlangıç)

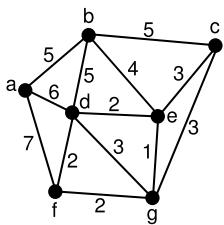

- $i \leftarrow 1$
- $P = \{a\}$
- $N = \{b, c, d, e, f, g\}$
- $T = \emptyset$

152 / 160

Prim Algoritması Örneği

Örnek ($1 < 7$)

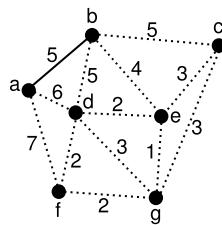

- $T = \{(a, b)\}$
- $P = \{a, b\}$
- $N = \{c, d, e, f, g\}$
- $i \leftarrow 2$

153 / 160

Prim Algoritması Örneği

Örnek ($2 < 7$)

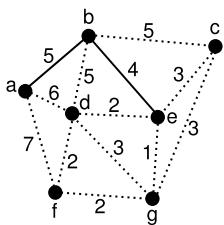

- $T = \{(a, b), (b, e)\}$
- $P = \{a, b, e\}$
- $N = \{c, d, f, g\}$
- $i \leftarrow 3$

154 / 160

Prim Algoritması Örneği

Örnek ($3 < 7$)

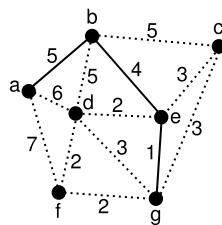

- $T = \{(a, b), (b, e), (e, g)\}$
- $P = \{a, b, e, g\}$
- $N = \{c, d, f\}$
- $i \leftarrow 4$

155 / 160

Prim Algoritması Örneği

Örnek ($4 < 7$)

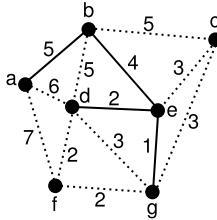

- $T = \{(a, b), (b, e), (e, g), (g, f)\}$
- $P = \{a, b, e, g, f\}$
- $N = \{c\}$
- $i \leftarrow 5$

156 / 160

Prim Algoritması Örneği

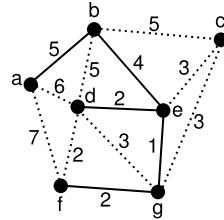
Örnek ($5 < 7$)

- ▶ $T = \{(a, b), (b, e), (e, g), (d, e), (f, g)\}$
- ▶ $P = \{a, b, e, g, d, f\}$
- ▶ $N = \{c\}$
- ▶ $i \leftarrow 6$

Prim Algoritması Örneği

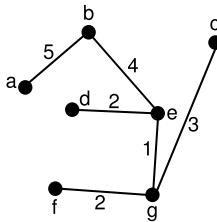
Örnek ($6 < 7$)

- ▶ $T = \{(a, b), (b, e), (e, g), (d, e), (f, g), (c, g)\}$
- ▶ $P = \{a, b, e, g, d, f, c\}$
- ▶ $N = \emptyset$
- ▶ $i \leftarrow 7$

Prim Algoritması Örneği

Örnek ($7 \not< 7$)

- ▶ toplam ağırlık: 17

Kaynaklar

Okunacak: Grimaldi

- ▶ Chapter 13: Optimization and Matching
 - ▶ 13.1. Dijkstra's Shortest Path Algorithm
 - ▶ 13.2. Minimal Spanning Trees:
The Algorithms of Kruskal and Prim